

PARLIAMENT
OF THE REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Polelo ya Pulo ya Palamente

*"Go keteka bohwa bja tokologo ka go tiišeletša
kgokagano magareng ga Palamente le Batho"*

FebereWARE ke kgwedi ye bohlokwa ya Palamente le ma-Afrika Borwa ka bophara. Ke nako ya go lebelela tšeo di diregilego , go loga maano a tšeo di tlogo dirwa le go etetša pele dinyakwa tša naga . Ngwageng o mongwe le o mongwe ka FebereWARE go ba le Polelo ya Pulo ya Palamente ge Mopresidente, bjalo ka hlogo ya naga, a bolela le setšhaba.

Naa Polelo ya Pulo ya Palamente ke eng?

Polelo ya Pulo ya Palamente ke polelo ya ngwaga o mongwe le o mongwe ya ge Palamente e bulwa ya Mopresidente wa Rephabliki ya Afrika Borwa. Polelo ye e swarelwa Kopanong ya Mohlakanelwa ya Ngwako wa Bosetšhaba (NA) le Leggotla la Bosetšhaba la Diprofense(NCOP) - Mengwako ya Palamente. Polelo ye e tsitsinkela seemo seo naga e lego go sona sa sepolotiki le sa selego le ekonomi. Kopano ye e bitšwa ke Mopresidente gomme e etelwa pele ke Seboledi sa NA le Modulasetulo wa NCOP. Ke ye nngwe ya dinako tša sewelo yeo ka yona maphakga a naga a mararo ao e lego, Khuduthamaga, yona e emetšwe ke Mopresidente, Motlatša-Mopresidente le Ditona; Leggotlatoka, ba emetšwe ke Moahlodimogolo wa naga le Bapresidente ba Baahloidi; mmogo le Leggotlatheramelao, le emetšwe ke Maloko a Palamente (MPs); gomme ka moka ga bona ba kopane lefelong le tee. Maloko a setšhaba le wona a emetšwe ka go Polelo ya Pulo ya Palamente go tšea karolo mo tiragalong ye e bapalago karolo e kgolo ge go agwa naga ya gaborena.

Go reng Polelo ya Pulo ya Palamente e le bohlokwa?

Mo polelong ye, Mopresidente o hlagiša dikatlego le dithlotlo tša ngwaga wo o fetilego a ba a tšweletša maikemišetšo a ngwaga wo o thomago. Polelo ye e akaretša tša sepolitiki, tša ekonomi le tša selego gomme a lebelela seemo sa Afrika Borwa ka bophara. Polelo ye e lebiša go merero ya selegae ya Afrika Borwa mmogo le dikamano tša yona le Afrika le moše. Polelo ya Pulo ya Palamente ke tsela ye bohlokwa ya boikarabelo go Palamente le go setšhaba sa Afrika Borwa go tšeo di diragetšego mo ngwageng wo o fetilego le go akaretša setšhaba mo mererong ya sepolitiki mo ngwageng wo o thomago. Gape Polelo ya Pulo ya Palamente ke mokete wa setšhaba sa rena le go se aga.

Naa Polelo ya Pulo ya Palamente e ba gona neng?

Gantši Polelo ya Pulo ya Palamente e ba gona ka FebereWARE. Le ge go le bjalo, ge go na le dikgethokakaretšo go tla ba le dipolelo tše pedi, ya mathomo e le ge e le sešupo sa mafelelo sa Palamente yeo e tšwago gomme ye nngwe e tla ba gona morago ga dikgetho ge Mopresidente a amogelwa mmogo le Palamente . Ge dilo di fetoga ka FebereWARE ya 2010, Polelo ya Pulo ya Palamente e diragetše mathapama, e le ge le la mathomo. Seo e be e le go fa ma-Afrika Borwa sebaka sa go bona ditiragalo le go theeletša polelo ya Mopresidente. Ka lebaka la phetogo ye, batho ba go lebelela thelebišene ba rotogile go tloga go dimilione tše pedi go ya go tše nne.

Karolo yeo e tšewago ke setšhaba go Polelo ya Pulo ya Palamente

Karolo yeo e tšewago ke setšhaba e bohlokwa kudu mo moketeng wo. Maloko a setšhaba a mengwa go tla moketeng wo wa Palamente. Badudi ba Afrika Borwa ka moka go tšwa diprofenseng ba bopa karolo ya Molokoloko wa bana wa Tlhompho le Molokoloko wa Tlhompho. Molokoloko wa Tlhompho o na le maloko feela a setšhaba gomme o amogela Mopresidente Palamenteng. Molokoloko wa Tlhompho wa bana ke bana bao ba hwetšwago dikolong tša mo nageng ka bophara ebile ba emela baswa bao bokamoso bja Afrika Borwa bo beilwego go bona. Ma-Afrika Borwa ao a tsebegago a mengwa go ba karolo ya tiragalo ye. Ba kgethwa go tšwa diprofenseng go bao ba bilego le seabe mo go ageng naga.

Polelo ya Pulo ya Palamente le mošomo wa Palamente wa Tlhokomedišišo

Polelo ya Pulo ya Palamente eke karolo e bohlokwa ya tlhokomedišišo le boikarabelo. Teko ya nnete ya demokrasi ke gore naa Palamente e ka netefatša go fihla kae gore mmušo o dula o ikarabela bathing. Tlhokomedišišo ke mošomo woo Palamente o o filwego ke Molatheo wa go

šetša le go hlokomedišiša mediro ya mmušo. Palamente e laelwa go hlokomedišiša makala a Naga ka moka mmogo le ao a lego diprofenseng le a selegae gore:

- ❖ Mmušo o ikarabele mabapi le bašomi bao ba lefago motšhelo
- ❖ Mešomo ya mmušo e be pepeneneng gape
- ❖ Le go oketša tshepo ya setšhaba go mmušo.

Ge Palamente e dira tlhokomedišišo, e lebelela:

- ❖ Gore melao e diragatšwa bjang
- ❖ Gore ditekanyetšokabo di šomišitšwe bjang
- ❖ Gore dikgoro tša mmušo di laolwa ka tshwanelo.

Mošomo wa tlhokomedišišo o akaretša taolo ya maswanedi ya dikgoro tša mmušo go kaonafatšo phihlelelo ya ditirelo le go fihlelela gore badudi ba naga ka moka ba be le bophelo bjo bokaone.

ka go Polelo ya Pulo ya Palamente, Mopresidente o ala maikemišetšo a pholisi le diphihlelelo tša ngwaga woo go tsenwago go wona pele ga setšhaba. Tona ya tša Matlotlo e hloma tekanyetšokabo ya ngwaga woo malebana le maikemišetšo a le diphihlelelo tše, gantšhi go iša mafelelong a Febereware. Maikemišetšo a pholisi le diphihlelelo tša wona ke mahlomo a seo mmušo o tlogo se dira mo ngwageng woo. Ke motheo woo Palamente e tlogo o šomiša go hlola maikarabelo a mmušo go batho, gore o phethagatša eng le gore tšhelete e šomišwa bjang.

Naa go direga eng ka morago ga Polelo ya Pulo ya Palamente?

Morago ga ge Mopresidente a fetša go ala Polelo ya Pulo ya Palamente, go tla rerišanwa ka yona ka Mengwakong ye mebedi ya Palamente. Mekgatlo ya Sepolitiki e na le sebaka sa go tšweletša maikutlo a bona le go botšiša dipotšišo mabapi le tšeo di hlagošitšwego mo polelong ya Mopresidente. Merero yeo e tšweleditšwego le tše dingwe tše bohlokwa setšhabeng di tla rerišanwa. Setšhaba se mengwa go ba gona mo ditherišanong bjalo ka ge go dirwa ka dikopano ka moka tša Palamente. Ka morago ga fao, Mopresidente o araba tšohle tše di hlagošitšwego mo therišanong.

Sehlogo sa Palamente sa ngwaga wok e eng?

Sehlogo sa Palamente sa 2011 ke *“Go keteka bohwa bja tokologo ka go tiišeletša kgokagano magareng ga Palamente le Batho”*. Ngwageng wo mongwe le wo mongwe Palamente e tla ka sehlogo seo se seo se hlahlwago ke leano la Palamente. Naga ya tokologo ya mapale e bea batho pele ge go etla go dikgetho tša ka mehla le gore batho ba tšee karolo go ya go ile mo mererong ya pušo. Sehlogo se se hlohleletša gore go lwele tokologo yeo batho ba tlogo tšea karolo go yona, yeo e tlogo ba emela gomme e ithekgile ka Molaotheo, gomme badudi ba be le karolo yeo ba e tšea go ge go dirwa melao le go tlhokomedišišo. Sehlogo se tiišeletša karolo ya Palamente yeo e lego go emela batho le go netefatša gore mmušo ke wa batho go ya ka Molaotheo. Mošomo wa Palamente le Maloko a swanetše go itebanya le go tiišeletša kgokagano magareng ga batho le mbaemedi ba bona bao ba kgethilwego. Go tšwelela ga Palamente go laolwa ke botšeakarolo bjo bo tiilego bja ma-Afrika Borwa ka moka gore a laetše Maloko a Palamente le sehlonga sa Palamente gore ba šome ba lebišitšwe kae.

Setšhaba se ka tšea karolo bjang Palamenteng?

Go tšea karolo mo moketeng ya Polelo ya Pulo ya Palamente ke tsela ye nngwe yeo ka yona setšhaba se ka tšea go merero ya Palamente. Go na le ditsela tše dingwe tša go tšea karolo gomme tšona di akaretša go bouta dikgethong, go tsenela mekgatlo ya sepolitiki, go gokagoketša le go tsenela mekgatlo ya boineelo goba yeo e sego ya mmušo. go ikgokaganya le Maloko a Palamente, go dira ditšhišinyo goba go emela le go romela diphethišene go Palamente.

Palamente e ikemišeditše go dira gore setšhaba sa Afrika Borwa se e fihlelele. Ba dira seo ka go tšweletša menyetla ya gore setšhaba se tšee karolo ya mapale: banna le basadi, bao

ba rutegilego le bao bas a rutegago, bao ba itekanetšego le bao ba sego ba itekanela mmeleng, bao ba šomago le bao bas a šomego, badiidi(kudu ba dinagamagaeng), le ba bangwe: go kgobokana le go hlagiša maikutlo a bona mo mererong yeo e sepelelanago le dinyakwa tša bona. Mananeo a itšego go swana le *Lekgotla la Batho, Go Iša Palamente Bathong, Palamente ya Basadi le Palamente ya baswa*, ka moka ke sebaka sa gore setšhaba se kgone go kopana le Palamente le go kwagatša dinyakwa tša sona. Palamente e rata go oketša karolo yeo setšhaba se e bapalago ka go ikema ka sehlogo sa ngwaga wo *“Go keteka bohwa bja tokologo ka gotišeletša kgokagano magareng ga Palamente le Batho”*

A o rata go etela Palamente?

Ofisi ya Palamente ya Thuto ya Setšhaba e thu Palamentea ka maeto a mahala a Palamente le go fa setšhaba sebaka sa go bona ditherišano ba le mo madulong a batho ka moka ka go Ngwako wa Bosetšhaba le ka go Lekgotla la Bosetšhaba la Diprofense. Dithulaganyo di ka dirwa gore setšhaba le Maloko a Palamente le go tsenela Ditheeletšo tša Setšhaba goba dikopano tša dikomiti. Ge o sa kgone go tla Palamenteng, o ka etela websaete ya rena www.parliament.gov.za wa bona tšohle tšeo Palamente e di dirago, o ka be o thoko e fe goba efe ya lefase.

Dikgokaganyo tše dingwe:

Motho yoo o ka ikgokaganyago le yena: Nhlanhla Mrwerwe
Mogala: (021) 403 2266 • Fekese: (021) 403 3817 / 403 3303
Imeile: nmrwerwe@parliament.gov.za

FAST FACTS

- Polelo ya Pulo ya Palamente (SONA) e tlo ba gona gape mathapama ka di 10 Febrereware 2011.
- SONA e arogantšwe ka dikarolo tše tharo. Ya mathomo ke ya botšearokolo bja setšhaba ge ba dira Molokoloko wa Tlhompho ba amogela Mopresidente le baeng ba gagwe ge ba sepela mo mmete o mohubedu. Morago ga fao go latela tiragalo ya naga yeo e akaretšago 21-gun salute le Air Force flypast gomme mafelelong ya ba seo se letetšwego kudu, polelo ya Mopresidente.
- Maloko a SANDF a ema ka molokoloko go iša Mopresidente Palamenteng.
- Molokoloko wa Tlhompho wa Sešole le ona o tšea karolo mo monyanyeng wo mola ba diletšo ba sešole ba bapala Koša ya Setšhaba.
- 21-gun salute e dirwa go hlompha Hlogo ya Naga ya rena, folaga ya setšhaba, Hlogo ya Naga yeo e sego ya gaborena, leloko la ka bogošing le Hlogo ya Naga ya pele.

TEBELELOPELE

Go aga Palamenteyeo e šomago ka tshwanelo yeo e šetšago dinyakwa tša batho ebile e hlahlwa ke maikemišetšo a go hlabolla maphelo a batho ba Afrika Borwa.